

ΝΕΣΙΑΜΑΧ—Η ΠΝΟΗ ΤΩΝ ΖΩΩΝ

Καίτοι δὲ ἡ λέξις **ρουαχ** μεταφράζεται ἐνίοτε «πνοή», ἐν τῇ Ἑβραϊκῇ ὑπάρχει ἑτέρα τις λέξις διὰ τὴν λέξιν πνοή, δηλ. ἡ λέξις **νεδιαμαχ**. Αὕτη ἀπαντᾷ εἴκοσι καὶ ἕξ φοράς, καὶ εἰς δέκα ἐννέα ἐξ αὐτῶν μεταφράζεται «πνοή», — ἅπαξ «ἔμπνευσις», δις «πνεῦμα», ἅπαξ «ψυχή», καὶ τρίς «φύσημα». Ὡς δείγματα ἀπλῶς τῆς σημασίας τῆς λέξεως ταύτης, καὶ εἰς ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι ἡ λέξις σημαίνει ἀπλῶς δύναμιν πρὸς ζωὴν, καὶ κατ' οὐδεμίαν τῆς λέξεως αὐτῆς σημασίαν ἐνέχει αὕτη τὴν ἔννοιαν περὶ αἰωνίου ζωῆς, ἢ ἀθανασίας, σημειώσατε τὰ ἐπόμενα χωρία, ἐν οἷς γίνεται χρῆσις τῆς λέξεως ταύτης: —

«Καὶ ἔπλασε Κύριος ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ χώματος ἐκ τῆς γῆς, καὶ ἐνεφύθησε [**ναφαχ**] ἐμφυσῶ, φουσκώνω, εἰς τοὺς μυκτιῆρας αὐτοῦ πνοὴν [**νεδιαμαχ**] ζωῆς [**καγλάχ**]. — Γένεσ. β'. 7.

«Καὶ ἀπέθανε πᾶσα σὰρξ κινουμένη ἐπὶ τῆς γῆς, τῶν πτηνῶν καὶ τῶν κτηνῶν καὶ τῶν ζῴων, καὶ πάντων τῶν ἐρπειῶν τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ πᾶς ἄνθρωπος. Ἐκ πάντων τῶν ὄντων ἐπὶ τῆς ξηρᾶς πάντα δσα εἶχον πνοὴν [**νεδιαμαχ**] ζωῆς [**νεαγιαχ**] εἰς τοὺς μυκτιῆρας αὐτῶν ἀπέθανον». — Γένεσ. ζ'. 21, 22.

Αἱ δύο αὗται περιπτώσεις τῆς λέξεως **νεδιαμαχ** ἐν τῇ Γραφῇ εἶναι πλέον ἢ ἐπαρκεῖς πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ἡμετέρου ἰσχυρισμοῦ ὅτι ἡ λέξις αὕτη οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει πρὸς τὴν ἀθανασίαν, ἀλλ' ἀπλῶς ἀναφέρεται εἰς τὴν ζωτικότητα, τὴν ζωϊκὴν δύναμιν. Ἡ πρὸς ζωὴν δύναμις αὕτη, ὡς γνωρίζεται ἡμῖν, ἐδόθη ἀρχικῶς εἰς τὸν Ἀδάμ, καὶ ἡ αὕτη δύναμις πρὸς ζωὴν διακηρύττεται, διὰ τοῦ δευτέρου τῶν ὡς ἀνωτέρω παρατιθεμένων ἐδαφίων, ὅτι ἐνυπῆρχεν εἰς ὅλα τὰ χερσαῖα ζῷα, τὰ πτηνὰ, τὰ κτήνη, καὶ τὰ ἐρπετά, ὡς ἐπίσης καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον ὅποταν δὲ ταῦτα ἀπεστερήθησαν τῆς πνοῆς αὐτῆς τῆς ζωῆς, πληροφοροῦμεθα ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα ἦν ὅτι πᾶσαι αἱ ψυχαὶ αὗται ἀπέθανον, τόσον ὁ ἄνθρωπος ὅσον καὶ τὰ κατώτερα κτίσματα. Πάντα ταῦτα ἀπέθανον ὁμοίως,

μὲ τὴν διαφορὰν μόνον ὅτι, ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἄνθρωπον, ὑπάρχει θεία βουλὴ καὶ σκοπὸς, ὅστις, ἐν ὠρισμένῳ καιρῷ, ἐπρομήθευσεν ἀντίλυτρον ὑπὲρ αὐτοῦ, καὶ, εἰς μέλλοντα ἐπίσης ὠρισμένον καιρόν, θέλει ἐπιτελέσει τὴν ὑποσχεθεῖσαν ἀπελευθέρωσιν ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τοῦ θανάτου διὰ τῆς ἀναστάσεως τῆς ὀνιότητος, τῆς ψυχῆς.

Η ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΨΥΧΗ.

Πολλοί, ἀναγινώσκοντες τὴν ἐν τῇ Γενέσει ἀφήγησιν τῆς δημιουργίας, θὰ ἔχωσι παρατηρήσει βεβαίως τὸ ἀναφερόμενων ἐκεῖ γεγονὸς, καθ' ὃ, ὁπότεν ὁ Θεὸς ἐμόρφωσε τὸν ἄνθρωπον ἐκ τοῦ χόματος τῆς γῆς, καὶ μετέδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν πνοὴν (τὸ πνεῦμα) τῆς ζωῆς, τὸ ἀποτέλεσμα ἦν ὅτι «ὁ ἄνθρωπος ἐγεινεν εἰς ψυχὴν ζῶσαν.» Ἡ δὴλωσις αὕτη, διὰ τὸν κοινὸν ἀναγνώστην, λαμβανομένη ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐν γένει παρανόησιν, ἣν οὗτος ἔχει περὶ τῆς σημασίας τῆς λέξεως «ψυχὴ», ὡς ἐοφασμένως ἐκτίθεται αὕτη εἰς αὐτὸν παρ' ἐκείνων οἵτινες ὥφειλον νὰ ἔχωσι διδάξει καὶ πληροφορήσει αὐτὸν ὀρθῶς, καὶ ἐννοήσει ἐπίσης δι' ἑαυτοῦς τὸ ζήτημα κατ' ἀλήθειαν, — εἶναι ἐπαρκὲς νὰ περιαγάγῃ αὐτὸν εἰς σύγχυσιν, καὶ φέρῃ αὐτὸν νὰ σκέπτηται ὅτι, ὁπωσδήποτε ὑπάρχει βάσις τις διὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν πλάνην, τὴν ὁποίαν αὐτὸς μὲν δὲν ἀντιλαμβάνεται, ἀλλὰ τὴν ὁποίαν ὑποθέτει ὅτι οἱ ἐκλεκτοὶ αὐτοῦ θεολόγοι καὶ διδάσκαλοι ἐξήτασαν καὶ ἀπέδειξαν πέραν πάσης ἀμφιβολίας.

Ἄλλοι δὲ, μὴ κατανοοῦντες τὴν σημασίαν τῆς λέξεως **ΨΥΧὴ** ἀναγνωρίζουσιν ἑαυτοῦς ἐλευθέρους νὰ χειρίζωνται αὐτὴν ὅλως ἀπροσέκτως καὶ ἀδιαφόρως, καὶ ἐπομένως ἀντιστρέφωσι τὴν Γραφικὴν διακήρυξιν, καὶ ἀντὶ νὰ ὁμιλῶσι περὶ τοῦ ἀνθρώπου ὡς ὄντος ψυχῆς, ὁμιλοῦσι περὶ αὐτοῦ ὡς ἔχοντος ψυχὴν, ἣ ὁποία ἔκφρασις παρέχει ὁμῶς διάφορον ἔννοιαν. Εἶναι ἐπάναγκες ὁθεν ὅπως ἕκαστος ἐκζητητῆς τῆς ἀληθείας ἀπαλλάξῃ ὅσον τὸ δυνατόν τὸν νοῦν αὐτοῦ ἀπὸ πάσης ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου προκαταλήψεως, καὶ ἰδίως καθ' ὅσον ἀφορᾷ ζητήματα τὰ ὁποῖα παραδέχε-

ται καὶ ὁμολογεῖ ὅτι δὲν τὰ ἐννοεῖ, καθ' ὅσον μάλιστα ὁ ἄνθρωπος τείνει φυσικῶς ν' ἀποδίδῃ ιδιότητας καὶ δυνάμεις εἰς πᾶν ὅτι εἶναι μυστηριῶδες καὶ δυσκατάληπτον. Οὕτως, ἡ περὶ ψυχῆς γενικῶς ἐπικρατοῦσα ἰδέα εἶναι ὅτι αὕτη εἶναι θαυμασίως νοητικὴ, κάτοχος θαυμασίων δυνάμεων, ὅτι εἶναι ἄφθαρτος, ἄθικτος, καὶ ἀκατάληπτος.

Λέγεται περὶ τινὸς Μεθοδιστοῦ ἐπισκόπου ὅτι ἔδωκε τὸν ἀκόλουθον ὅρισμόν περὶ ψυχῆς, ὅστις ὁρισμὸς συμφωνεῖ τελείως βεβαίως πρὸς τὰς οὕτω καλουμένας «ὀρθοδόξους» θεωρίας, μεθ' ὅλον τὸν παραλογισμόν ὃν ὁ ὁρισμὸς οὗτος ἐνέχει αὐστηρῶς ἐξεταζόμενος. — «Ἡ ψυχὴ, λέγει, εἶναι ἄνευ ἐσωτερικοῦ ἢ ἐξωτερικοῦ, ἄνευ σώματος, σχήματος ἢ μερῶν, καὶ θὰ ἡδύνασθε νὰ ἐγκλείσητε ἑκατομμύριον ψυχῶν ἐντὸς κελύφους καρυδίου». Ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα βεβαιοῦνται περὶ ψυχῆς, πρὸς κατάρτισιν θεωρίας, ἣτις τυγχάνει καθ' ὁλοκληρίαν πεπλανημένη. Ἡ θεωρία δὲ εἶναι ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι ἡ πραγματικὴ ὑπαρξίς, σπινθὴρ ἐκ τῆς Θεότητος, κάτοχος θείων ιδιοτήτων καὶ νοητικῆς ζωῆς, κλπ. ὅμως κεχωρισμένη τοῦ σώματος καὶ ἄσχετος πρὸς αὐτό ὅτι αὕτη κατοικεῖ ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι πρὸς καιρὸν, καὶ χρησιμοποιεῖ αὐτὸ ὡς οἰκίαν δι' ἑαυτήν, ὅτι δὲ, ὅποταν τὸ σῶμα φθαρῇ ἢ καταστῇ ἀνίκανον, τότε αὕτη ἐγκαταλείπει αὐτό. Διότι, ἐφ' ὅσον οὐδεὶς ποτε εἶδε ψυχὴν εἰσερχομένην εἰς τὸ σῶμα, καὶ ἐφ' ὅσον ἡ ψυχὴ δὲν δύναται νὰ εὗρεθῇ καθ' ὃν χρόνον διατελεῖ ἐν τῷ σώματι, καὶ διὰ τῶν μᾶλλον ἐταστικωτέρων ἐρευνῶν καὶ ἐξετάσεων, καὶ διὰ τῶν μᾶλλον βελτιωμένων ἐφευρέσεων καὶ ἐφαρμογῶν τοῦ τηλεσκοπίου, τῆς φωτογραφίας καὶ τῶν ἀκτίνων «X», ὑποθέτουσιν, ὡς ἐκ τούτου, ὅτι αὕτη εἶναι «ἄνευ σώματος, ἄνευ σχήματος, καὶ ἄνευ μερῶν».

Καὶ ἐπειδὴ ὑποθέτουσιν ὅτι εἶναι τόσον μικρὰ, ὥστε νὰ μὴ δύνηται νὰ διακριθῇ διὰ τοῦ μικροσκοπίου, συμπεραίνουν οὖν ὅρθως ὅτι θὰ ἡδύνασθε εὐκόλως νὰ ἐγκλείσητε πεντήκοντα ἑκατομμύρια ἐξ αὐτῶν ἐντὸς τοῦ φλοιοῦ ἑνὸς καρυδίου. Ὁ ἐν λόγῳ ἐπίσκοπος ἔδωκε πράγματι τὸν μᾶλλον ἐξαίρετον ὅρισμόν τοῦ τί ἐστὶ μὴδὲν, ἢ τίποτε πάντες δὲ δύνανται νὰ

συμφωνήσωσιν ὅτι ἑκατοντάδες ἑκατομμυρίων **μηδέν**, ἢ **τίποτε**, θὰ ἡδύναντο νὰ περιληφθῶσιν ἐντὸς τοῦ πλέον σμικροτάτου φλοιοῦ καρυδίου, καὶ ἐνταυτῷ νὰ ὑπάρχῃ εἰσέτι **χῶρος**.

Ποῦ ὁμως **δυνάμεθα** νὰ βασισθῶμεν διὰ τοιοῦτους παραλόγους ὑπολογισμοὺς καὶ θεωρίας; **Καθ'** ἡμᾶς τὰ τοιαῦτα εἶναι παντελῶς ἀδικοιολόγητα. **Τὰ** τοιαῦτα εἶναι ἀποτέλεσμα τοῦ ὅ,τι ὁ ἄνθρωπος σχηματίζει ἰδίας αὐτοῦ περὶ μελλούσης ζωῆς θεωρίας, καὶ ἀπορρίπτει τὴν θείαν θεωρίαν καὶ τὸ θεῖον σχέδιον. Ἡ ἀνθρωπίνη θεωρία λέγει, Ἄνάγκη νὰ ὑπάρχῃ τι τὸ ὁποῖον οὐδέποτε θνήσκει, ἄλλως δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ μέλλουσα ζωή. Ἡ θεία ὁμως θεωρία λέγει, Ὁ Αὐτὸς ὅστις ἐδημιούργησεν ἐν ἀρχῇ δύναται καὶ νὰ ἀναστήσῃ τοὺς νεκρούς. **Τοιαύτη** εἶναι ἡ ὑφισταμένη διαμάχη μεταξὺ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ ἀφ' ἑνὸς, καὶ ὄλων τῶν ἐπὶ γῆς ἀνθρωπίνων θεωριῶν ἀφ' ἑτέρου, τόσον μεταξὺ τῶν πεπολιτισμένων ὅσον καὶ μεταξὺ τῶν βαρβάρων λαῶν: πᾶσαι αἱ ἀνθρώπινοι θεωρίαι διδάσκουσιν ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν ἀποθνήσκει, καὶ ἐπομένως οὐδεμίαν ἔχει ἀνάγκην Ζωοδότου καὶ ἀναστάσεως. Ἡ Γραφικὴ ὁμως θεωρία εἶναι ὅτι ὁ ἄνθρωπος θνήσκει, καὶ ὅτι ἄνευ τοῦ Ζωοδότου, καὶ ἄνευ ἀναστάσεως, ὁ θάνατος ἤθελεν ὄντως θέσει τέρμα εἰς πάντα, καὶ οὐδόλως ἤθελεν ὑπάρξει αἰωνία ζωή.

Πρὸς τὸν σκοπὸν ὃθεν τῆς ὑποστηρίξεως τῆς τοιαύτης αὐτοῦ θεωρίας εἶναι ὅτι ὁ κόσμος, καὶ πάντα τὰ θρησκευτικὰ αὐτοῦ βιβλία, (συμπεριλαμβανομένων, καὶ λέγομεν τοῦτο μετὰ λύπης, καὶ τῶν περισσοτέρων ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς ἐσχατολογίας παρὰ ἀνεγνωρισμένων Χριστιανῶν συγγραφέντων τοιούτων), διδάσκουσι τὸ δόγμα τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς — ὅτι ὑπάρχει τι, ψυχὴ καλούμενον, ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, κάτοχον ὁμως χωριστῆς ζωῆς ἀπὸ τοῦ σώματος, καὶ ὅτι τοῦτο εἶναι ἀθάνατον, ἀνεπίδεκτον καταστροφῆς, καὶ συνεπῶς προωρισμένον δι' αἰωνιότητα εἴτε πόνων εἴτε εὐχαρίστων ἀπολαύσεων τοιαύτην. Ἐρχόμεθα λοιπὸν οὕτως εἰς τὴν ἐρώτησιν: —

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΨΥΧΗ

Ἀπὸ Γραφικῆς ἀπόψεως ἐξετάζοντες τὸ ζήτημα εὐρίσκομεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος **κέκτεται** σῶμα καὶ **κέκτεται** πνεῦμα, ἀλλ' ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ψυχή. Ἡ δὲ ἐπιστήμη συμφωνεῖ πρὸς τὴν Γραφὴν ἐπὶ τούτου. Πράγματι μία τῶν ἐπιστημῶν, ἡ Φρενολογία, ἀντικείμενον ἔχει τὴν ἐξέτασιν καμελέτην τῶν κρανίων τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἐν αὐτοῖς ἀναγνώσῃ τὰς φυσικὰς ιδιότητας καὶ χαρακτηριστικὰ τῶν ιδιοκτητῶν των: καὶ δὲν εὐρίσκουσιν ἐκ πείρας πάντες ὅτι κέκτεται ἰκανότητά τινα ὅπως κρίνωσι τὸν χαρακτηῖρα φυσιολογικῶς; Πάντες δύνανται νὰ διακρίνωσι μεταξὺ νοήμονος καὶ ἡλιθίου, μεταξὺ τοῦ εὐγενοῦς καὶ καλοκᾶγάθου καὶ τοῦ μοχθηροῦ καὶ τοῦ κτηνώδους καὶ φαύλου. Ὅσοι δὲ δὲν ἔμαθον εἰσέτι ὅτι ὁ **ὀργανισμὸς** (ἡ σωματικὴ κατάστασις) συνέχεται ἀδιασπάστως πρὸς τὴν φύσιν, τὸν χαρακτηῖρα καὶ τὴν ψυχολογικὴν διάθεσιν ἐκάστου, οὐδὲν ἐδιδάχθησαν εἰσέτι ἐκ τῶν μαθημάτων τῆς ζωῆς, καὶ εἰσὶν ὅλως ἀπαράσκευοι νὰ ἐκφέρωσι κρισιν ἐπὶ τοῦ ὑπὸ ἐξέτασιν θέματός μας, ἢ καὶ ἐπὶ αἰουδήποτε ἄλλου.

Ἡ λέξις «**ψυχή**», ὡς αὕτη ἀπαντᾷ ἐν ταῖς Γραφαῖς, σημαίνει **αἰσθητικὴν ὑπαρξιν**, τοῦτέστιν ὑπαρξιν κάτοχον δυνάμεων, αἰσθήσεων καὶ αἰσθητικῆς ἀντιλήψεως. Μὲ διανοίας, ὁθεν, ἐλευθέρας πάσης προκαταλήψεως, ἅς προσέλθωμεν μὲ τὸν ὀρισμὸν αὐτὸν ὑπ' ὅψιν εἰς τὴν περὶ δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου ἀφήγησιν τῆς Γενέσεως, καὶ παρατηρήσωμεν ὅτι (1) ἐμορφώθη, διεπλάσθη ὁ ὀργανισμὸς τοῦ σώματος, (2) μετεδόθη εἰς αὐτὸ τὸ **πνεῦμα** τῆς ζωῆς, τὸ καλούμενον «**ἡ πνοὴ τῆς ζωῆς**», καὶ (3) ὅτι ὁ, τι προέκυψεν ἐκ ταύτων ἦν **ψυχὴ ζῶσα** ἢ αἰσθητικὴ ὑπαρξις. Ἡ ἀφήγησις αὕτη εἶναι ἀπλουστάτη καὶ εὐνόητος. Αὕτη μαρτυρεῖ ὅτι τὸ σῶμα δὲν εἶναι ἡ ψυχή, οὔτε καὶ τὸ πνεῦμα ἢ ἡ πνοὴ τῆς ζωῆς εἶναι ἡ ψυχή: ἀλλ' ὅτι, ὅποταν τὰ δύο ταῦτα ἠνώθησαν ὑπὸ τοῦ Κυρίου, ἢ ἐκ τῆς ἐνώσεως ταύτης προκύψασα ιδιότης, ἢ κατάστασις, ἦν ἄνθρωπος ζῶν, — ψυχὴ ζῶσα, κάτοχος αἰσθητικῶν δυνάμεων.

Οὐδὲν τὸ μυστηριῶδες ὑπάρχει ἐν τούτῳ, — οὐδεμία νύξις διὰ σπινθήρ τῆς θεότητος ἐνεφυσήθη εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐξαιρετικῶς παρὰ εἰς τὰ κατωτέρα ζῷα. Πράγματι δέ, καίτοι ἡ δημιουργία τῶν κατωτέρων ζώων ἀντιπαρέρχεται ὅλως ἐν τῇ Γραφῇ, χωρὶς νὰ περιγραφῇται λεπτομερῶς, δυνάμεθα ὁμῶς νὰ γνωρίζωμεν ὅτι, καὶ καθ' ὅσον ἀφορᾷ ταῦτα, ὁ τρόπος τῆς δημιουργίας αὐτῶν ἀνάγκη νὰ ἐγένετο κατὰ παρόμοιον τινα τρόπον. Γνωρίζομεν ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ὑπάρξῃ κύων ἄνευ ὁργανισμοῦ ἢ σώματος κυνός, οὔτε ἄνευ πνεύματος, ἢ πνοῆς ζωῆς, ἐν τῷ τοιούτῳ σώματι. Τὸ σῶμα τοῦ κυνός, τὸ ὁποῖον δὲν θὰ ἐξωγογονεῖτο οὕτω δὲν θὰ ἦτο κύων ἀνάγκη πρῶτον νὰ προηγηθῇ ἡ ἔγχυσις, ἡ ἐμφύσεις τοῦ σπινθήρος τῆς ζωῆς, τῆς πνοῆς τῆς ζωῆς, ὅποτε, ἀκολούθως, ἄρχεται ἡ ὑπαρξίς τοῦ ζῶντος κυνός. Ἡ αὐτὴ δὲ ἀρχὴ ἀληθεύει καὶ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ λοιπὰ ζῷα.

Ἐν πλήρει λοιπὸν πρὸς τὰ ἀνωτέρω συμφωνίᾳ, ἐφιστιῶμεν τὴν προσοχὴν παντὶ ἐπὶ τινος γεγονότος, τὸ ὁποῖον θὰ φανῇ ἐκπληκτικὸν εἰς πολλούς: **δὴλ.** ὅτι, κατὰ τὴν Γραφικὴν ἔκθεσιν τοῦ ξητήματος, ἕκαστος κύων εἶναι ψυχὴ, ἕκαστος ἵππος εἶναι ψυχὴ, ἕκαστη ἀγέλας εἶναι ψυχὴ, ἕκαστον πτηνὸν καὶ ἕκαστος ἰχθύς εἶναι ψυχαί. Τοῦτέστιν, ὅτι πάντα ταῦτα εἶναι αἰσθητικὰ κτίσματα, κάτοχα δυνάμεων καὶ αἰσθητικῆς ἀντιλήψεως. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι τινὰ ἐξ αὐτῶν ἴστανται ἐπὶ ὑψηλοτέρου καὶ ἄλλα ἐπὶ κατωτέρου ἐπιπέδου παρὰ τὰ λοιπὰ ἄλλ' ἢ λέξις **Ψυχὴ**, ἀπὸ τε Γραφικῆς καὶ λογικῆς ἀπόψεως, ἐφαρμόζεται ἐπὶ κτισμάτων ἐπὶ κατωτέρων ἐπιπέδων διατελούντων — ἐπὶ τῶν ἰχθύων, τῶν ἐρπειῶν, τῶν πτηνῶν, ὡς ἐπίσης καὶ ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου, τοῦ ὑψίστου καὶ εὐγενεσιτάτου ὅλων τῶν κτισμάτων. Πάντα ταῦτα εἶναι ψυχαί. Σημειωτέον, ὅτι δὲν λέγομεν ὅτι ταῦτα ἔχουσι ψυχάς, ὑπὸ τὴν συνήθη καὶ ἐσφαλμένην σημασίαν τοῦ τοιούτου ὁρισμοῦ, ἀλλ' ὅτι ἔχουσι ψυχάς, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ ὅτι ἔχουσι ζῶν, ὄντότητα, ὑπαρξιν, ὑπὸ τὴν σημασίαν τοῦ ὅτι εἶναι ζῶσαι ψυχαί. Ἐλθωμεν δὲ ἤδη εἰς τὴν ἀπόδειξιν τούτου.

Εἰς τὸ πρῶτον, δεύτερον καὶ ἔννατον κεφάλαια τῆς Γενέ-

σεως αἱ λέξεις «**ψυχὴν ζῶσα**» ἐφαρμόζεται ἐν τῇ Ἑβραϊκῇ γλώσσῃ εἰς τὰ κατώτερα ζῶα ὀκτιάκας ἢ ἐννεάκας.

Τὰ ἐδάφια ταῦτα παραθέτομεν κατωτέρω ἐκ τῆς Γένεσεως, καὶ ἐκ τῶν ὁποίων μαρτυρεῖται ὅτι ἡ πρωτότυπος Ἑβραϊκὴ λέξις **ψυχὴν (νεχφέσθ)** ἀπαντᾷ ἀναφορικῶς πρὸς τὰ κατώτερα ζῶα: —

«**Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, ἃς γεννήσωσι τὰ ὕδατα ἐν ἀφθονίᾳ νηκτὰ ἔμψυχα** [**Ἑβρ. νεχ — φέσθ — ψυχὴν**]» — Γένεσ. α'. 20. Σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι ταῦτα ἐκτίσθησαν κατὰ τὴν πέμπτην ἡμέραν ἢ περίοδον τῆς δημιουργίας, πολὺ πρὸ τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου.

«**Καὶ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὰ κήτη τὰ μεγάλα, καὶ πᾶν ἔμψυχον** [**Ἑβρ. νεχ — φέσθ, ψυχὴν ζῶσαν**] **κινούμενον, τὰ ὅποια ἐγεννήσαν ἐν ἀφθονίᾳ τὰ ὕδατα**». (Γένεσ. α'. 21). **Καὶ τούτων ἡ δημιουργία ἐγένετο ἐπίσης κατὰ τὴν πέμπτην «ἡμέραν», πρὸ τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου. Ταῦτα ἦσαν ἰχθεῖς ἔχοντες ψυχὴν.**

«**Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, Ἄς γεννήσῃ ἡ γῆ ζῶα ἔμψυχα** [**Ἑβρ. νεχφέσθ — ψυχὰς ζώσας**] **κατὰ τὸ εἶδος αὐτῶν, — κτήνη καὶ ἔρπετὰ κατὰ τὸ εἶδος αὐτῶν**». (Γένεσ. α'. 24). Ταῦτα ἦσαν χερσαῖαι ψυχαί, ἀνώτεροι τῶν ἰχθύων. — Ὁ ἄνθρωπος ὁμοίως. ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ, ἡ ὑπαρξίς, δὲν εἶχεν εἰσέτι δημιουργηθῆ.

«**Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς εἰς πάντα τὰ ζῶα τῆς γῆς, καὶ εἰς πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ εἰς πᾶν ἔρπετόν, ἔρπον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἔχον ἐν ἑαυτῷ ψυχὴν ζῶσαν** [**Ἑβρ. νεχφέσθ**], **ἔδωκα πάντα χλωρὸν χόρτον πρὸς τροφήν**». (Γένεσ. α'. 30). Ἐνταῦθα τὰ κατώτερα ζῶα προσδιορίζονται εἰδικώτερον εὐκρινῶς δὲ καὶ ὠρισμένως δηλοῦνται περὶ αὐτῶν ὅτι πάντα ταῦτα εἶναι ψυχαὶ ζῶσαι — κατὰ τὸν αὐτὸν ἀκριβῶς ὀρισμόν, ὅστις ἀναφέρεται καὶ περὶ τοῦ ἀνθρώπου.

«Ἐπλασε δὲ **Κύριος ὁ Θεὸς ἐκ τῆς γῆς πάντα τὰ ζῶα τοῦ ἀγροῦ, καὶ πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὅτι ὄνομα ἦθελεν δώσει ὁ Ἀδάμ, εἰς τὸ ἔμψυχον** [**Ἑβρ. νεχφέσθ, τὴν ζῶσαν ψυχὴν**], τοῦτο καὶ εἶναι τὸ

ὄνομα αὐτοῦ». (Γένεσ. β'. 19). Οὐδεμία ἐρμηνεία εἶναι ἀναγκαία ἐνταῦθα : Οὐδεμία ἀμφιβολία δύναται νὰ ὑπάρξῃ ὅτι ἡ **ψυχὴ** δὲν εἶναι προσὸν ἢ ἰδιότης ἀνήκουσα ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ὁρθῶς ἐννοουμένου τοῦ ὄρου «**ψυχὴ**», οὗτος ἐφαρμόζεται εἰς πάντα τὰ αἰσθητικὰ κτίσματα, ἀπὸ τῶν κατωτάτων μέχρι τῶν ἀνωτάτων — εἰς πάντα ὅσα εἶναι κάτωχα αἰσθητικότητος.

«**Πᾶν** κινούμενον, τὸ ὁποῖον ζῇ, θέλει εἶσθαι εἰς ἐσᾶς πρὸς τροφήν.... κρέας ὅμως μὲ τὴν ζωὴν αὐτοῦ [**Ἑβρ. σάρκα, ψυχὴν — νεχφέσθ**] μὲ τὸ αἷμα αὐτοῦ, δὲν θέλετε φάγει (Γένεσ. θ'. 3, 4.) Ἐνταῦθα τὰ ζῶα, τὰ ὁποῖα δύναται νὰ τρώγῃ ὁ ἄνθρωπος, ὅχι μόνον λέγονται ἔχοντα **ψυχὴν**, ἀλλὰ τὸ αἷμα αὐτῶν λέγεται ὅτι παριστᾷ καὶ ἀντιπροσωπεύει τὴν **ὑπαρξιν**, τὴν ὄντότητα ἢ **ψυχὴν** των, καὶ συνεπῶς ἀπαγορεύεται εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ κάμῃ χρῆσιν τοῦ αἵματος ὡς τροφῆς, — τῷ ἀπαγορεύεται νὰ καλλιεργῇ ἐν ἑαυτῷ τὴν αἱμαδιψίαν.

«**Καὶ ἐγώ, ἰδού, στήνω τὴν διαθήκην μου πρὸς ἐσᾶς, καὶ πρὸς τὸ σπέρμα σας ὕστερον ἀπὸ σᾶς, καὶ πρὸς πᾶν ἔμψυχον ζῶον. [ψυχὴν ζῶσαν νε χφέσθ.]** Τὸ ὁποῖον εἶναι μὲ σᾶς, ἐκ τῶν πιηνῶν, καὶ ἐκ πάντων τῶν ζώων τῆς γῆς». (Γένεσ. θ'. 9, 10). **Καὶ ἐν τούτῳ** πάλιν ἔχομεν λίαν σαφῆ δῆλωσιν ὅτι πάντα τὰ ζῶντα κτίσματά εἰσι ψυχαί, ὡς ἐπίσης καὶ ὁ ἄνθρωπος, καίτοι ὑποδεέστερα αὐτοῦ κατὰ τὴν φύσιν, τὸν ὁργανισμόν, καὶ λοιπά.

«**Τοῦτο εἶναι τὸ σημεῖον τῆς διαθήκης, τὴν ὁποίαν ἐγὼ κάμνω μεταξὺ ἐμοῦ καὶ ὑμῶν, καὶ παντὸς ἐμψύχου ζώου [Ἑβρ. ψυχῆς ζώσης — νεχφέσθ]** τὸ ὁποῖον εἶναι μὲ σᾶς». (Γένεσ. θ'. 12.) Τὶ ἄλλο ἡδύνατο νὰ ὑπάρξῃ σαφέστερον τῆς τοιαύτης διακηρύξεως;

«**Θέλω ἐνθυμηθῇ τὴν διαθήκην μου, τὴν μεταξὺ ἐμοῦ καὶ ὑμῶν καὶ παντὸς ἐμψύχου ζώου [Ἑβρ. πάσης ψυχῆς ζώσης — νεχφέσθ]** ἐκ πάσης σαρκὸς» — Γένεσ. θ'. 15.

Ἡ αὕτη ἀκριβῶς φράσις ἐπαναλαμβάνεται εἰς τὸ Ἐδάφ. 16. Οὐδεμία δὲ χωρεῖ σοφιστεία, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν σημασίαν καὶ ἔννοιαν, ἣν ὁ Θεὸς προέθετο νὰ μεταδώσῃ ἡμῖν

διὰ τοῦ Λόγου Αὐτοῦ.

Θὰ ἡδυνάμεθα κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον νὰ ἀναφέρωμεν μαρτυρίας καὶ ἐξ ἄλλων βιβλίων τῆς Γραφῆς, ἀλλὰ παρεθέσαμεν ἀνωτέρω ἀρκετὰ πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ἡμετέρου ἰσχυρισμοῦ διὰ πᾶσαν λογικευομένην διάνοιαν, δηλ. ὅτι ἡ λέξις ψυχὴ, κατὰ τὴν Γραφικὴν ἔννοιαν καὶ ἐκδοχὴν, ἐφαρμόζεται τόσον εἰς τὰ κατώτερα ζῶα ὥς ἐπίσης καὶ εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ συνεπῶς ὅτι πᾶσαν αἱ ἀξιώσεις καὶ θεωρίαι ὅτι αἱ περὶ μελλούσης ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐλπίδες, καὶ ἡ ὑπὲρ τὰ κατώτερα κτίσματα παροῦσα ὑπεροχὴ του, ἀπορρέει ἐκ τοῦ ὅτι εἶναι **Ψυχὴ**, ἐνῶ ἐκεῖνα δὲν εἶναι, εἶναι ψευδὴς θεωρία, καὶ χρήζει ριζικοῦ ἀνασχηματισμοῦ, ἐὰν θέλωμεν νὰ βλέπωμεν καὶ ἐννοῶμεν τὰ πράγματα ἀπὸ τῆς ἀληθοῦς ἀπόψεως τῆς θείας ἀπακαλύψεως.

Ἄλλ' οὐδεὶς ἄς μὴ παρανοήσῃ ἡμᾶς ὥς διδάσκοντας ὅτι, διότι πάντα τὰ ζῶντα καὶ κινούμενα κτίσματα, ἀπὸ τοῦ ἐλαχίστου ἐντόμου μέχρι τοῦ ἐλέφαντος, καὶ ἀπὸ τοῦ βατραχιδέως μέχρι τῆς φαλαίνης εἶναι **Ψυχαὶ ζῶσαι**, διὰ τοῦτο πάντα ταῦτα ἀνάγκη νὰ ἔχωσι μέλλουσιν ζωὴν, εἴτε διὰ πνευματοποιήσεως αὐτῶν, ἢ καὶ διὰ μελλούσης ἀναστάσεως. Τοιοῦτόν τι φρόνημα ἤθελεν εἶσθαι διαβόητος ἀναησία, αὐτόχρημα παραφροσύνη—ἄνευ σκιᾶς καὶ λογικῆς. Δισεκατομμύρια ζωσῶν **Ψυχῶν** ἐπὶ τῶν κατωτάτων αὐτῶν ἐπιπέδων τῆς ζωϊκῆς φύσεως γεννῶνται ἀνὰ πᾶσαν στιγμήν, ἐνῶ ἄλλα δισεκατομμύρια θνήσκουσιν ἀνὰ πᾶσαν ἐπίσης στιγμήν.

Ὅτι ἡμεῖς διατεινόμεθα εἶναι, ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι **Ψυχὴ**, ἢ ὑπαρξὶς τῆς ὑψίστης τάξεως—ὁ βασιλεὺς καὶ κυρίαρχος ἐπὶ τῶν ὑποδεεστέρας τάξεως ψυχῶν ἢ αἰσθητικῶν ὑπάρξεων, καὶ ἐντούτοις μία ἐξ αὐτῶν γηϊνῇ, ἀνθρωπίνῃ ζωϊκῇ ψυχῇ, —τόσον ἐξόχως καταρτισθεῖσα ἀρχικῶς (ἐν τῷ Ἀδάμ) ὥστε λίαν δέοντως περιεγράφη ὡς **κτισθεὶς καθ' ὁμοιότητα Θεοῦ**, κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτὸν.

Ὁ ἄνθρωπος, ὡς ψυχὴ, διαφέρει τῶν κατωτέρων ζώων ἢ ψυχῶν λόγῳ τοῦ ὑπεριτέρου αὐτοῦ **ὀργανισμοῦ**: οὐχὶ ἀπλῶς ἐν τῇ ὑπεροχῇ αὐτοῦ, ἥτις ἐνδείκνυται διὰ τοῦ ὀρθοστατικοῦ αὐτοῦ σχηματισμοῦ, ἀλλ' ἐν τῇ ὑποροχῇ αὐτοῦ, ἣν

μαρτυροῦσι τὰ ὑπέρτερα αὐτοῦ διανοητικὰ πλεονεκτήματα, τὰ ὅποια εἶναι καθ' ὁμοιότητα Θεοῦ καὶ ἀντανακλῶνται ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ. Εἶναι δὲ καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ διανοητικὰ καὶ ἡθικά αὐτοῦ πλεονεκτήματα μᾶλλον, ἢ τὸν φυσικὸν αὐτοῦ σχηματισμόν, διὸ ὁ ἄνθρωπος ἐκτίσθη κατὰ τὴν θείαν ὁμοιότητα. Καίτοι δὲ πολλαὶ κατώτεραι τάξεις ζωϊκῶν ψυχῶν ἢ ὑπάρξεων εἶναι κάτοχοι **λογικῶν δυνάμεων**, καὶ ἐκδηλοῦσι τὰς τοιαύτας αὐτῶν δυνάμεις χιλιοτρόπως, ἐντούτοις, ἕκαστον ἐξ αὐτῶν φθάνει μέχρι σημείου τινὸς, πέραν τοῦ ὁποίου οὐδεμία πρόοδος εἶναι δυνατὴ δι' αὐτό αἱ λογικαὶ ὁμῶς τοῦ ἀνθρώπου δυνάμεις τυγχάνουσι σχεδὸν ἀπεριόριστοι, διότι οὗτος ἐκτίσθη κατ' **«εἶκ να Θεοῦ»**, «καθ' ὁμοιότητα τοῦ κτίσαντος αὐτόν». Μεθ' ὅλην δὲ τὴν εἰς τὴν ἁμαρτίαν πτώσιν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τῶν χιλιάδων ἐτῶν τοῦ ζόφου, τοῦ ἐξευτελισμοῦ καὶ τῆς ἐξαχρειώσεως, εἰς ἃ περιῆλθε καὶ διατελεῖ ὁ ἄνθρωπος, δυνάμεθα εἰσεῖν νὰ ἴδωμεν ἐν αὐτῷ τὴν θείαν ὁμοιότητα — κυρίως εἰς ἐκείνους οἵτινες ἐδέχθησαν τὴν διακονίαν τοῦ Χριστοῦ διὰ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν διαλλαγὴν των, καὶ ἐγένοντο ἐκ νέον «υἱοὶ Θεοῦ, καὶ οἵτινες ἐπιδιώκουσι νὰ γείνωσι σύμμορφοι τῆς εἰκόνης τοῦ ἀγαπητοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ».

Καὶ ἵνα ἐξεικονίσωμεν τοῦτο δια παραδείγματος: οἱ ἵπποι, οἱ κύνες καὶ τὰ πτηνά, δύνανται νὰ διδαχθῶσι τὴν σημασίαν πολλῶν λέξεων ὥστε νὰ δύνανται νὰ ἐννοῶσι πολλὰ πράγματα, ἀνήκοντα εἰς τὸν κύκλον ἢ τὰς ὑποθέσεις τῆς ζωῆς. Ταῦτα συχνάκις ἐπιδεικνύουσι τὰς λογικὰς αὐτῶν δυνάμεις, καὶ τινα μάλιστα δύνανται νὰ μετρώσι μέχρι τῶν εἴκοσιν: Ἀλλὰ τίς ἤθελεν ἀποπειραθῆναι νὰ διδάξῃ εἰς τὸν ἵππον, ἢ εἰς τὸν κύνα, ἢ εἰς οἶονδῆποτε πτηνὸν, ἄλγεβραν, ἢ γεωμετρίαν ἢ ἀστρονομίαν. Τὰ ἐξοχώτερα ἐκ τῶν κατωτέρων ζώων δύνανται νὰ διδαχθῶσι μέχρι τινὸς βαθμοῦ περὶ ἡθικῆς τιμιότητος καὶ ὑποχρεώσεως ἀπέναντι τοῦ κυρίου αὐτῶν, — ὥς, νὰ μὴ φονεύωσι πρόβατα, νὰ μὴ δάκνωσι, λακτίζωσι, κλπ.. Τίς ὁμῶς ἤθελεν ἀποπειραθῆναι νὰ διατάξῃ εἰς τὰ ἄλογα αὐτὰ κτήνη τὸν Δεκάλογον. Ταῦτα δύνανται νὰ διδαχθῶσιν εἰδὸς τι ἀγάπης πρὸς τὸν κύριον αὐτῶν καὶ τοὺς φίλους του, ἀλλὰ τίς ἤθελεν διανοηθῆναι νὰ διδάξῃ εἰς αὐτὰ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπην καὶ

λατρείαν, ἥ περισσότερόν τι τῆς ἀπλῆς ἀνοχῆς τῶν ἐχθρῶν των, οἵτινες μετεχειρίσθησαν αὐτὰ σκληρῶς;

Ὁ, τι δέον νὰ σημειωθῇ ἐνταῦθα εἶναι ὅτι πᾶσαι αἱ διαφοραὶ αὗται δὲν εἶναι διότι τὰ κατώτερα ζῶα ἔχουσιν ἰδιαίτερον εἶδος **πνοῆς** ἢ πνεύματος ζωῆς, διότι ὡς εἶδομεν «**ἡ αὐτὴ πνοὴ** εἶναι εἰς πάντα» (Ἑκκλ. γ'. 19) οὐδὲ διότι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ψυχὴ καὶ τὸ ἄλογον ζῶον δὲν εἶναι, διότι, ὡς εἶδομεν, ταῦτα πάντα εἶναι ψυχαί. Ἀλλὰ, ὡς εὔρομεν, καὶ ὡς πάντες εἶναι μάρτυρες, — διότι ἕκαστον ἔχει **διάφορον** σωματικόν ὁργανισμόν, ὅστις δίδει εἰς ἕκαστον ἐξ αὐτῶν τὰ διάφορα χαρακτηριστικά, καὶ ὅστις καὶ μόνον ἀπεργάζεται τὰ μὲν ἀνώτερα τὰ δὲ κατώτερα εἰς τὴν κλίμακα τῆς νοημοσύνης. Σημειωτέον δ' ἐπίσης ὅτι οὔτε τὰ μέγεθος οὐδὲ τὸ βάρος ἀποτελοῦσιν ἐξαιρέσιν καὶ ὑπεροχὴν, ἄλλως ὁ ἐλέφας καὶ ἡ φάλαινα ἤθελον εἰσθαι οἱ κύριοι τῆς γῆς. Τὸ ἐξαιρετικὸν συνίσταται εἰς τὴν «**ὀργανικὴν ἰδιότητα**» καὶ ἥτις ἀντιπροσωπεύεται κυρίως ἐν τῇ κατασκευῇ καὶ ταῖς λειτουργίαις τοῦ ἔγκεφάλου.

Ὁ ἄνθρωπος, ἐπομένως, εἶναι ὁ ὑψιστος τύπος τῶν γῆινων κτισμάτων «ἐκ τῆς γῆς, χοϊκός,» — ἡ δὲ ἐξοχότης αὐτοῦ ἔγκειται ἐν τῇ ὑπεροχῇ τῶν διανοητικῶν αὐτοῦ προσόντων, τὰ ὅποια δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα ἀναπτύξεως, ἀλλὰ χάρισμα παρὰ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ Δημιουργοῦ.

«**Ἡ ΨΥΧΗ Ἡ ΑΜΑΡΤΗΣΑΣΑ, ΑΥΤΗ ΘΕΛΕΙ ΑΠΟΘΑΝΕΙ**».

Εἶναι ἐν πλήρει συμφωνίᾳ πρὸς τὰ προεκτεθέντα, ἀλλ' ἐν τελείᾳ διαφωνίᾳ πρὸς τὸ κοινῶς ἐπικρατοῦν φρόνημα ἐπὶ τοῦ ζητήματος, ἐκεῖνο τὸ ὅποion εὐρίσκομεν ὅτι διακηρύττουσιν αἱ Γραφαὶ κατ' ἐπανάληψιν, τὸν θάνατον δηλ. τῆς ψυχῆς, περὶ τῆς ὁποίας ἡ ἀνθρωπίνη φιλοσοφία καὶ ἡ θεολογία τῶν ὑμνολογίων ἐμφαντικώτατα διακηρύττουσιν ὅτι εἶναι ἄφθαρτος καὶ ἀθάνατος. Ἀναγινώσκομεν, ἐπὶ παραδείγματι, ὅτι ὁ **Κύριος** ἡμῶν, ὅποτε ἐγένετο τὸ ἀντίλυτρον ἡμῶν, «**παρέδωκε τὴν ψυχὴν** [τὸ εἶναι αὐτοῦ, τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ὑπαρξιν]

εἰς θάνατον», «Ἔδωκε τὴν ψυχὴν αὐτοῦ προσφορὰν περὶ ἁμαρτίας» (Ἡσα. νγ'. 10, 12). Τοῦτο δὲ ἦτο ἐπάναγκες, διότι ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀδάμ ἦτο ἡ εἰς θάνατον καταδικασθεῖσα, ἡ δὲ πρὸς τὸ ἀνθρώπινον γένος ὑπόσχεσις εἶναι ἡ ἀπολύτρωσις τῆς ψυχῆς ἡ ὑπάρξεως ἀπὸ τῆς ἐξουσίας τοῦ θανάτου: «Ὁ Θεὸς θέλει λυτρώσει τὴν ψυχὴν μου ἐκ χειρὸς ἄδου [σχεδὸν, τῆς καταστάσεως τοῦ θανάτου]» (Ψαλμ. μθ'. 15). «Ὡς εἶδομεν δὲ, διότι πᾶσαι αἱ ψυχαὶ ἀπελυτρώθησαν οὕτως ἐν τῇ ἅπαξ γενομένη ἀπολυτρώσει, διὰ τοῦτο λέγεται περὶ πάντων τῶν φίλων ἡμῶν — περὶ παντὸς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους — ὅτι κοιμῶνται ἐν τῷ Ἰησοῦ». — Α'. Θεσσαλ. δ'. 14.

Σημειωτέον δ' ἐνταῦθα ὅτι ὁ Ἀπόστολος δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐννοῇ διὰ τῆς φράσεως ταύτης ἀπλῶς τοὺς ἁγίους, ὥς ὅποταν ὁμιλῇ περὶ τῶν ὄντων «ἐν Χριστῷ», διότι ἐκεῖνοι οἵτινες ὀνομάζονται «νέα κτίσματα» εἶναι μόνον οἱ ἐκ Θεοῦ γεγεννημένοι διὰ τοῦ Πνεύματος, διὰ συγκληρονομίαν μετὰ τοῦ Χριστοῦ, ὥς Ἐκκλησία αὐτοῦ, ὥς μέλη τοῦ σώματός του Ἀλλ' «οἱ κοιμηθέντες ἐν τῷ Ἰησοῦ» περιλαμβάνουσιν ὁλόκληρον τὸ ἀνθρώπινον γένος, διότι ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ἐγένετο ἰλασμός περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, καὶ οὐχὶ μόνον περὶ τῶν ἡμετέρων, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου, καὶ δυνάμει τῆς θυσίας αὐτοῦ ταύτης ἐγένετο ὁ Ζωοδότης ἡμῶν, καὶ οὐχὶ μόνον ἡμῶν, ἀλλ' ἐπίσης Ζωοδότης δι' ὅλον τὸν κόσμον — γεγονός, τὸ ὁποῖον ἀπόκειται εἰσέτι εἰς τὸ μέλλον νὰ μαρτυρηθῇ εἰς τὴν πλειονότητα τῶν ἀνθρώπων, καὶ γεῖνη παρ' αὐτῶν ἀποδεκτόν. — Α'. Ἰωάν. β'. 2, Α'. Τιμόθ. β'. 4—6.

Ὅτι ὁ Ἀπόστολος τοῦτο ἔχει ὑπ' ὄψιν εἶναι κατάδηλον ἐκ τῆς ὅλης σειρᾶς τοῦ λόγου: Εἰς τὸ ἐν λόγῳ χωρίον προτιρέπει τοὺς πιστοὺς νὰ μὴ λυπῶνται καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα ὡς λόγον δὲ τῆς ἐλπίδος ταύτης παρέχει τὸ γεγονὸς τοῦτο ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἀπέθανε διὰ τὴν ἁμαρτίαν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἀνέστη ὅπως εἶναι ὁ δικαιοῦς τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἐπομένως «πάντες κοιμῶνται ἐν τῷ Ἰησοῦ» ἢ εἰσὶν ἀπηλλαγμένοι τῆς θανατικῆς καταδί-

κης ἐξ ἀπόψεως τοῦ νόμου, καὶ ὑποκείμενοι εἰς τὸν Ἰησοῦν, ὅπως ἐπαναχθῶσιν ἐκ τοῦ θανάτου διὰ τῆς θείας δυνάμεως. Ἐὰν ὁ Ἀποστολος ἔλεγεν, ἢ ἐὰν πρέπη νὰ ἐννοηθῇ ὡς σημαίνων ὅτι οἱ ἅγιοι ἀπλῶς θέλουσιν εὐλογηθῇ διὰ τοῦ Ἰησοῦ, εὐκόλως δυνάμεθα νὰ ἴδωμεν ὅτι οἱ τότε καὶ οἱ μετὰ ταῦτα πιστοὶ ἐλαχίστην ἠδύναντο νὰ λάβωσι παρηγορίαν ἐκ τῶν λόγων αὐτοῦ, διότι ἡ ἄπειρος πλειονότης τῶν τότε καὶ μετὰ ταῦτα φίλων τῶν πιστῶν δὲν δύνανται νὰ ὀνομασθῶσιν ἅγιοι. Ἐὰν δὲ ἡ ἀφύπνισις ἐκ τοῦ ὕπνου τοῦ θανάτου εἶναι εὐλογία ἀφορῶσα μόνον τοὺς πιστοὺς, ἡ τοιαύτη τότε ἔννοια τῶν λόγων τοῦ Ἀποστόλου, ἀντὶ νὰ εἶναι παρηγορία, ἡθελεν εἶσθαι ὅλως τοῦναντίον ἀφορμὴ λύπης καὶ ψυχικῆς ὁδύνης. Ὁ Ἀποστολος ὁμῶς ἀναφέρει περὶ ὧν ἐν γένει τῶν ἀνθρώπων ὡς κοιμωμένων οὕτως ἐν τῷ Ἰησοῦ, καίτοι οὐδεὶς γνωρίζει τοῦτο ἀπὸ τῆς τοιαύτης ἀπόψεως εἰμὴ ὁ οὐράνιος. Πατὴρ καὶ οἱ ἀφιερωμένοι αὐτῷ πιστοὶ του, τοὺς ὁποίους ἐδίδαξε περὶ τῶν ἐν τῷ μέλλοντι παναγᾶθων αὐτοῦ σχεδίων διὰ τοῦ Λόγου τῆς ἀληθείας, ὅπως ἀγάλωνται καὶ εὐφραίνωνται εἰς τὸ μῆκος καὶ πγᾶτος τὸ ὕψος καὶ βάθος τῆς θείας ἀγαθότητος, καὶ «μὴ λυπῶνται, ὥσπερ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες [τοιαύτην οὐσιώδη] ἐλπίδα».

Ὡς ὁ φυσικὸς ὕπνος, ἐὰν εἶναι βαθύς, συνεπάγεται πλήρη ἀσυναίσθησίαν, τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ θάνατος, ὁ μεταφορικὸς ὕπνος, εἶναι μία περίοδος ἀπολύτου ἀσυναίσθησίας — οὐχὶ μόνον, ἀλλ' εἶναι περίοδος ἀπολύτου ἀνυπαρξίας, ἐξαιρέσει μόνον καθ' ὅσον οἱ κοιμώμενοι τὸν ὕπνον τοῦτον διατηροῦνται ἐν τῇ βουλῇ, τῷ σχεδίῳ καὶ τῇ δυνάμει τοῦ Πατρός. Συνεπῶς ἡ ἐκ τοῦ θανάτου ἐξέγερσις δὲν θὰ εἶναι διὰ τοὺς ἐγερθησομένους εἰμὴ ἀναβίωσις τῆς συναισθήσεως ἢ συνειδήσεώς των, ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἀκριβῶς καὶ τοῦ σημείου εἰς τὰ ὅποια ἡ σουείδησις ἀπωλέσθη ἐν τῷ θανάτῳ. Ὁ ἐν τῷ μεταξὺ δὲ μεσολαβήσας χρόνος οὔτε κἂν θέλει κατανοηθῇ ἢ ἐκτιμηθῇ. Ἡ στιγμή τῆς ἐξεγέρσεως θέλει εἶσθαι ἡ ἀμέσως ἐπομένη στιγμή μετὰ τὴν στιγμήν τοῦ θανάτου, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν συνειδητὴν ἀντίληψιν ἢ κατανόησιν τῶν γεγονότων.

Ἡ ἰδία κατάστασις παρατηρήθη εἰς πρόσωπα τὰ ὅποια ὑπέστησαν βλάβας, αἵτινες προϋξένησαν πίεσιν ἐπὶ τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ συνετέλεσαν οὕτως ὅπως ἀνασταλῇ πρὸς καιρὸν ἡ συνείδησις, χωρὶς ἐνταυτῷ ν' ἀποσβεσθῇ ἡ ζωή. Εἰς τὰς τοιούτου δὲ εἴδους περιπτώσεις καθ' ἃς τὸ ἐπικαθήμενον καὶ πιέζον τὸν ἐγκέφαλον ἀντικείμενον ἀφηρέθη διὰ τρυπανισμοῦ τοῦ κρανίου τὸ ἀμέσως εἰς τὴν συνείδησιν ἐπελθὼν ἀντικείμενον, εἰς ἀπειραρίθμους περιστάσεις, ἐγένετο γνωστὸν ὅτι ἦν συμπλήρωσις προτάσεώς τινος διακοπείσης διὰ τῆς συνταράξεως ἧτις ἐπέφερε τὴν διακοπὴν τῆς σκέψεως: διότι ἡ θεία δύναμις θέλει τελείως διπλασιάσει πάντα συνελιγμὸν παντὸς ἀνθρωπίνου ἐγκεφάλου καὶ ζωογονήσει αὐτοὺς. Τοιουτοτρόπως, κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀφυπνίσεως καὶ ἐξεγέρσεως αὐτῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου, οἱ ἄνθρωποι ἐν γένει θὰ ἀναζήσωσι μετὰ τῶν αὐτῶν λόγων καὶ σκέψεων μετὰ τῶν ὁποίων ἐξέπνευσαν. Ἄς μὴ λησμονηθῇ ἐντούτοις ὅτι, ὅ,τι λέγομεν ἐνταῦθα ἀναφέρεται εἰς τὸν κόσμον ἐν γένει, καὶ οὐχὶ εἰς τὴν ἐκγέκτῃ καὶ εἰδικῇ τάξιν, τὴν ἐκλεγομένην ἤδη ἐκ τοῦ κόσμου, δηλαδὴ τὴν Ἐκκλησίαν, τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἧτις θέλει ἔχει μέρος εἰς τὴν πρώτην ἀνάστασιν, ἧτις ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις θέλει ἔχει ὅλως διάφορον πεῖραν.

Ἄλλ' ἐνῷ ὁ Ἀδαμιαῖος θάνατος μετετράπη ὑπὸ τοῦ θείου σχεδίου, καὶ δυνάμει τοῦ προσφερθέντος ἀντιλύτρου ἀπὸ τοῦ νὰ εἶναι ὄλεθρος εἰς τὴν ἀναστολὴν τῆς ὑπάρξεως, ἧτις καλεῖται ὕπνος, εὐρίσκομεν οὐχὶ ἥτιον ὅτι αἱ Γραφαὶ λίαν εὐκρινῶς διαβεβαιοῦσιν ὅτι, μετὰ τὴν ἀναβίωσιν ἢ ἐξέγερσιν ἐκ τοῦ ὕπνου τούτου τοῦ θανάτου, θέλει ἐξαρτᾶσθαι ἐξ ἐκάστου αἰτόμου ἐὰν οὗτος θέλει προβαίνει εἰς τὴν τελειότητα καὶ τὴν ζωὴν, ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν, διακυβέρνησιν καὶ κηδεμονίαν τοῦ δεδοξασμένου Χριστοῦ, ἢ ἐὰν θέλῃ ἐκλέξει ἐκουσίως, ἐσκεμμένως καὶ πεισμόνως, τὴν ὁδὸν τῆς ἁμαρτίας. Ἐὰν ἐκλέξῃ τὴν δευτέραν ταύτην, θέλει λάβει τότε τὴν ποινὴν τὴν ἀρχικῶς προσδιορισθεῖσαν καὶ ἐπιβληθεῖσαν ἐπὶ τοῦ προπάτορος Ἀδάμ, δηλ. τὸν θάνατον, ἀλλ' οὐχὶ πλέον τὸν Ἀδάμιατον θάνατον, τὴν ποινὴν τῆς ἁμαρτίας τοῦ Ἀδάμ: ἡ ποινὴ αὕτη ὀρίζεται Δεύτερος Θάνατος. Ὁ Δεύτερος δὲ

αὐτὸς Θάνατος οὐδαμοῦ ἀνομάζεται ὕπνος, οὐδὲ ἡ ἐλαχίστη πᾶν νύξιν παρέχειται που ὅτι θέλει λάβει χώραν ἀφύπνις καὶ ἐξέγερσις ἀπ' αὐτοῦ ἀπεναντίας οὗτος ὀρίζεται «ὁλεθρος αἰώνιος ἀπὸ προσώπου τοῦ Κυρίου». — Β. Θεσσαλ. α'. 9.

Περὶ τῆς ἀπολελυτρωμένης λοιπὸν καὶ ἀφύπνισθησομένης αὐτῆς τάξεως, ἥτις θέλει ἔχει τὴν δοκιμασίαν αὐτῆς ἐν γένει κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ Χιλιετοῦς αἰῶνος, αἱ Γραφαὶ διακηρύττουσιν, «Ἡ ψυχὴ ἡ ἁμαρτάνουσα, αὐτὴ θέλει ἀποθάνει». (Ἰεζεκλ. ιη'. 20). Ὅτι δὲ τὸ Γραφικὸν αὐτὸ χωρίον δὲν εἶναι γενικῶς ἐφαρμόσιμον κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν τοῦτο καταφαίνεται ἀπὸ τριῶν ἀπόψεων: —

(1) Διότι ἤθελεν εἶσθαι ἄνευ σημασίας τινὸς ἐφαρμοζόμενον κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν, καθ' ὃν πάντες θνήσκουσιν. ἅγιοι τε καὶ ἁμαρτωλοί.

(2) Διότι ἡ δῆλωσις αὕτη ἐκφέρεται ὑπὸ μορφὴν δευτέρας καταδικαστικῆς ἀποφάσεως, καὶ βασιίζεται ἐπὶ τῶν ἀτομικῶν ἐκάστου πράξεων τοῦτο δὲ δὲν δύναται νὰ ἐφαρμοσθῇ ὡς γενόμενον κατὰ τὸν παρόντα καιρὸν, διότι τότε πάντες ἀποθνήσκομεν «διὰ τὴν παρακοὴν ἐνὸς ἀνθρώπου», καὶ διὰ τὴν καταδίκην τοῦ θανάτου ἥτις ἐπεβλήθη εἰς αὐτὸν, καὶ ἥτις ἐμμέσως ἐπιδρᾷ ἐφ' ὅλου τοῦ γένους αὐτοῦ. — Ρωμ. ε'. 12.

(3) Διότι ἡ ὅλη σειρὰ τοῦ λόγου δεικνύει ὅτι τὸ ἐν λόγῳ χωρίον ἀναφέρεται ἰδίως εἰς ἐκείνους, οἵτινες ἀπηλλάγησαν τῆς Ἀδαμιαίας ἁμαρτίας, ἥτις ἐπικρατεῖ τὴν σήμερον ἐν γενει. Ἡ εἰδικὴ αὐτοῦ ἐφαρμογή, λοιπόν, ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἀνηκῇ εἰς τὸν μέλλοντα, τὸν Χιλιετῆ αἰῶνα. Σημειώσατε δὲ τὰ σχετικὰ πρὸς τοῦτο προηγούμενα καὶ ἐπόμενα χωρία, μὴ λησμονοῦντες ὅτι ἡ διαθήκη τοῦ νόμου τοῦ Ἰουδαϊκοῦ αἰῶνος ἦν ἀναλογος πρὸς τὴν διαθήκην τοῦ Χιλιετοῦς αἰῶνος ἐξαιρεσει μόνον καθ' ὅσον ἡ δευτέρα αὕτη θέλει ἔχει ὑπερτερον Μεσίτην, ἱκανὸν καὶ πρόθυμον νὰ βοηθήσῃ πάντας ὅσοι ζητοῦσι νὰ περιπατήσωσι δικαίως, μὴ καταλογίζουσα εἰς αὐτοὺς ἀκουσίας καὶ ἀπροαιρέτους ἐλλείψεις.

Ἐν σχέσει πρὸς τὸ ἐν λόγῳ χωρίον τὰ πρὸ αὐτοῦ ἐδάφια λέγουσι: «Δὲν θέλετε πλέον παροιμασθῇ τὴν παροιμίαν ταύτην ἐν τῷ Ἰσραὴλ, οἱ πατέρες ἔφαγον ὄμφρακα καὶ οἱ ὁδόν-

τες τῶν τέκνων ἡμωδίασαν. Ἀλλὰ, τοῦναντίον, ἐκάστη ψυχὴ θέλει εἶσθαι ὑπόλογος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ δι' ἑαυτήν, καὶ ἡ ψυχὴ ἡ ἁμαρτήσασα, αὐτὴ θέλει ἀποθάνει. Ὁ υἱὸς δὲν θέλει βαστάσει τὴν ἀνομίαν τοῦ πατρὸς, οὐδὲ ὁ πατὴρ θέλει βαστάσει τὴν ἀνομίαν τοῦ υἱοῦ ἢ δικαιοσύνη τοῦ δικαίου θέλει εἶσθαι ἐπ' αὐτόν» (Ἰεζεκιήλ ιη'. 2, 4, 20.) Εἶναι φανερόν ὅτι ὁ καιρὸς οὗτος δὲν ἦλθεν εἰσέτι. Ἐξ αἰτίας τοῦ ὄμφακος τῆς ἁμαρτίας, τὸν ὅποτον ἔφαγον οἱ πατέρες των, καὶ τὰ τέκνα διατελοῦσιν εἰσέτι ὑπὸ τὸν νόμον τῆς κληρονομικότητος πάντες εἰσέτι ἀποθνήσκουσιν διὰ τὴν ἁμαρτίαν τοῦ Ἀδάμ, καὶ οὐχὶ δι' ἀτομικὴν του ἕκαστος ἁμαρτίαν. Εἰς ἀπόδειξιν τούτου παρατηρήσατε τὸ ἀδιαφιλονείκητον γεγονός, καθ' ὃ τὸ ἡμῖν σχεδὸν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἀποθνήσκουσιν ἐν τῇ νηπιακῇ ἡλικίᾳ, χωρὶς νὰ ἔχωσιν ἀφιχθῇ εἰς ἡλικίαν, καθ' ἣν νὰ εἶναι εἰς θέσιν νὰ δύνωνται νὰ διακρίνωσιν, καὶ λογισθῶσιν οὕτω ὑπόλογοι ὡς θνήσκοντες ἐξ ἰδίας αὐτῶν ὑπαιτιότητος. Τίς δὲν δύναται νὰ ἐννοήσῃ ὅτι τὸ ἀγωνιῶν καὶ θνήσκον ὀλιγοήμερον ἢ ὀλιγόμηνον νήπιον δὲν θνήσκει δι' ἰδίαν αὐτοῦ ἁμαρτίαν, ἀλλὰ θνήσκει διότι εἶναι μέλος τοῦ Ἀδαμιαίου γένους, τὸ ὅποτον διατελεῖ εἰσέτι ὑπὸ τὴν ἀρὰν, ἥτις ἀπηγγέλθη κατὰ τοῦ προπάτορος ἡμῶν Ἀδάμ διὰ τῶν λόγων, «θνήσκων θέλεις ἀποθάνει»; Τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐκληρονόμησε μερίδα τῆς ἀρᾶς ταύτης, καὶ θέλει πληρονομήσῃ ἐπίσης μερίδα τῆς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν μέλλουσαν ἐξέγερσιν, ἥτις ἐξησφαλέσθη διὰ τῆς ἀξίας τοῦ μεγάλου Ἐξιλασμοῦ τοῦ ἐπὶ Γολγοθᾶ ἐπιτελεσθέντος.

Ἐὰν στρέψωμεν ἤδη εἰς Ἱερεμίαν λά. 29—34, εὐρίσκομεν ἀναφερομένας τὰς αὐτὰς ἀκριβῶς περιστάσεις, αἵτινες μνημονεύονται ὑπὸ τοῦ Ἰεζεκιήλ, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι, ἐν τῷ Ἱερεμίᾳ παρέχονται ἡμῖν μᾶλλον σαφέστεραι λεπτομέρειαι, αἵτινες δεικνύουσιν ὅτι ἡ τοιαύτη κατάστασις ἀνήκει οὐχὶ εἰς τὸν παρόντα αἰῶνα, ἀλλὰ εἰς τὸν μέλλοντα. Ὁ Ἱερεμίας διακηρύττει λέγων: — «Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις δὲν θέλουσι λέγει πλέον, Οἱ πατέρες ἔφαγον ὄμφακα καὶ οἱ ὀδόντες τῶν τέκνων ἡμωδίασαν. Ἀλλ' ἕκαστος θέλει

ἀποθνήσκει διὰ τὴν ἀνομίαν αὐτοῦ πᾶς ἄνθρωπος ὅστις φάγει τὸν ὄμφακα τούτου οἱ ὀδόντες θέλουσιν αἰμωδιάσει».

Αἱ λέξεις «Ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις φανερόν ἐστι ἀναφέρονται εἰς τοὺς μελλοντας καιροὺς τῆς ἀποκαταστάσεως, ὑπὸ τὴν βασιλείαν τοῦ Χριστοῦ, καὶ οὐχὶ εἰς τὸν παρόντα καιρὸν τῆς βασιλείας τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου. Σημειώσατε δὲ ὅτι ὁ Προφήτης προβαίνει ἀμέσως εἰς τὴν περιγραφὴν καὶ ἄλλων χαρακτηριστικῶν τοῦ Χιλιετοῦς αἰῶνος ὁμιλῶν περὶ τῆς Νέας Διαθήκης, ἧς μέλλει νὰ ἐπικυρωθῇ εἰς τε τὸν Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδαν, τῆς αἰωνίου διαθήκης, ὑπὸ τὴν ὁποίαν θέλουσιν ἀπολαύσει τὴν ἀπὸ πολλοῦ προσδοκωμένην μερίδα τῶν Ἀβραμιαίων εὐλογιῶν καὶ ἐπαγγελιῶν». — Παράβαλ. Ρωμ. ια'. 26 — 31.

Ἡ αὐτὴ ἀλήθεια, ὅτι ὁ θάνατος θέλει εἶσθαι πάλιν ἡ ποινὴ διὰ τὴν ἁμαρτίαν, ἐπὶ πάντων τῶν ἀπολελυτρωμένων ἐκ τοῦ Ἀδαμιαίου θανάτου, ἐὰν, ἀφοῦ ἔλθωσιν εἰς ἐπίγνωσιν τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, συμβῇ νὰ δεχθῶσι τὴν χάριν ταύτην ἐπὶ ματαίῳ, δεικνύεται ὡσαύτως ἐκ τῶν λόγων αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. «Μὴ φοβεῖσθε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτεῖναι [μὴ φοβεῖσθε τοὺς ἀφαιροῦντας τὴν παροῦσαν ζωὴν μόνον, ἧς, ἄλλως τε, διατελεῖ ἤδη ὑπὸ καταδίκην θανάτου ἀλλ' ἔχετε ὑπ' ὄψιν ὅτι ἀπελυτρώθητε, καὶ ὅτι ἡ μέλλουσα ζωὴ κατέστη δυνατὴ δι' ἡμᾶς, καὶ ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀνθρώπων δύναται ν' ἀποστερήσῃ ὑμᾶς ἐκείνου τὸ ὅποιον ὁ Θεὸς ἐπρομήθευσεν ὑμῖν διὰ τῆς ἀπολυτρώσεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ], φοβεῖσθε δὲ μᾶλλον τὸν δυνάμενον καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα ἀπολέσαι ἐν γεννῇ (Ματθ. ι'. 28). Ἐνταῦθα ὠρισμένως καὶ θετικῶς διαβεβαιοῦται ὅτι ὁ Θεὸς δύναται νὰ ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν, καὶ τοῦτο ὑπὸ ἀδιαφιλονεικίτου αὐθεντίας. Δὲν ἀγνοοῦμεν ὅτι σιρεβλὴ θεολογία ἐπεδίωξε νὰ διαστρέψῃ τὰς Γραφάς, καὶ συνεπῶς διατείνεται ὅτι τοῦτο σημαίνει ὅτι ὁ Θεὸς δύναται νὰ ἀπολέσῃ τὴν εὐδαιμονίαν τῆς ψυχῆς ἐν τῇ γεννῇ, ἀλλ' ὅτι δὲν δύναται νὰ ἀπολέσῃ, νὰ καταστρέψῃ αὐτὴν τὴν ψυχὴν καθ' ἑαυτήν. Ἀπαντῶμεν εἰς ταῦτα ὅτι τὸ τοιοῦτον εἶναι σιρέ-

βλωις τῶν Γραφῶν, καὶ διαστροφη αὐτῶν κατὰ τρόπον
 ὅστις δὲν δύναται ν' ἀποτύχη εἰς τὸ νὰ ἐπιφέρῃ κακὰς
 συνεπείας ἐπὶ τῶν «δολούντων τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ»: Ἀπε-
 δείξαμεν ἤδη ἐν ἰδιαιτέρῳ ἔργῳ (*) ὅτι ἡ λέξις «γέεννα», —
 ἡ ἐν χρήσει ἐνταῦθα, σημαίνει τὸν «Δεύτερον θάνατον»,
 τὸν τέλειον ὄλεθρον — πασῶν τῶν ψυχῶν αἵτινες δὲν θὰ ἀκού-
 σωσι τοῦ Μεγάλου Προφήτου τοῦ Θεοῦ, ὅποτε, ἐν τῷ ωρι-
 σμένῳ καιρῷ, θέλῃ λαλήσει εὐκρινῶς καὶ σαφῶς πρὸς πάντα
 τὸν λαόν, ὡς ὁμιλεῖ ἤδη διὰ παραβολῶν καὶ δυσνοήτων λόγων,
 οἵτινες ἐξηγοῦνται καὶ ἐρμηνεύονται μόνον εἰς τὴν Ἐκκλησίαν.
 — Πράξ. γ'. 23 ; Ματθ. ιγ'. 11.

Ἀξιοῦμεν, ὁθεν, καὶ ἰσχυρίζομεθα ὅτι αἱ Γραφαὶ ἀναν-
 τιρρήτως διακηρύττουσιν ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ψυχὴ ἢ
 ὑπαρξίς ὅτι τὸ ἐπὶ τῆς ὑπάρξεως δικαίωμα αὐτοῦ, κατὰ
 τὴν θείαν διάταξιν, ἀπωλέσθη διὰ τῆς ἁμαρτίας, καὶ
 ὅτι οὗτος ὑπόκειται ἤδη εἰς τὴν ἀρὰν ἢ ποινὴν τῆς θείας
 καταδίκης, ἥτις εἶναι ὁ **Θάνατος** ὅτι τὰ δικαιώματα
 καὶ προνόμια τοῦ ἀνθρώπου ἐξηγοράσθησαν ὑπὸ τοῦ
 ἀνθρώπου Χριστοῦ Ἰησοῦ, ὅστις ἔδωκεν ἑαυτὸν ἀντίλυ-
 τρον ὑπὲρ πάντων ὅτι, συνεπεία τούτου, ὁ θάνατος δὲν
 μέλλει νὰ λογισθῇ ὡς θάνατος, ἀπόλυτος ὄλεθρος, ἀλλ'
 ἀπλῶς ὡς πρόσκαιρος ὕπνος, ἐκ τοῦ ὁποίου τὸ ἀνθρώ-
 πινον γένος μέλλει νὰ ἀφυπνισθῇ ὑπὸ τοῦ Λυτρωτοῦ
 αὐτῶν κατὰ τὴν πρωίαν τῆς ἀναστάσεως τοῦ Χιλιετοῦς
 αἰῶνος.

ΣΥΓΧΥΣΙΣ ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΕΣΦΑΛΜΕΝΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΩΣ.

Δὲν πρέπει δὲ νὰ ἐκπλαγῶμεν εὐρίοκοντες ὅτι οἱ διάφοροι
 μεταφρασταὶ τῶν Γραφῶν, πρεσβεύοντες ψηλαφητῶς πε-
 πλανημένας δοξασίας περὶ τοῦ τί εἶναι ἡ ψυχὴ, τί εἶναι πνεῦ-
 μα, καὶ τί εἶναι ὁ πραγματικὸς ἄνθρωπος, περιῆλθον εἰς δει-

(*) «Τὶ διδάσκουσιν αἱ Γραφαὶ περὶ Ἄδου»: Ἀποστέλλεται
 τῷ οἰκτοῦντι ἀντὶ λεπτῶν 50, ὃ τοῦ Γραφείου Χαραυγῆς Χιλιε-
 τηρίδος, 2, ὁδὸς Φραγκιαδῶν ἀριθ. 2, εἰς Πειραιᾶ.

νὴν ἀμηχανίαν: ἐν ταῖς προσπαθείαις των δὲ ὅπως προσαρμόσωσι τὴν μετάφρασιν πρὸς τὰς ἐπὶ τοῦ ζητήματος προκατειλημμένας ιδέας των, περιήγαγον ἐπίσης εἰς ὁμοίαν ἀμηχανίαν καὶ σύγχυσιν τὸν συνήθη ἀναγνώστην. Περιεκάλυψαν δὲ καὶ διέστρεψαν τὴν σημασίαν τῶν λέξεων, ὥστε νὰ καταστήσωσι καθ' ὑπερβολὴν δυσχερὲς εἰς τὸν ἀναγνώστην νὰ διῶδῃ, μέσῳ τῆς ἤδη διπλῆς δυσκολίας, (1) τὴν ψευδῇ ἐπὶ τοῦ ζητήματος διδασκαλίαν, καὶ (2) τὰς ἐσφαλμένας μεταφράσεις τῆς λέξεως «ψυχὴ», αἵτινες ὑποστηρίζουσι τὴν ψευδῇ αὐτὴν διδασκαλίαν.

Ἐν τούτοις, κατὰ θείαν πρόνοιαν, ζῶμεν ἤδη εἰς ἐποχὴν καθ' ἣν εἰμεθα ἐφωδιασμένοι μὲ διαφόρων εἰδῶν βοηθήματα ὁ συνήθους μορφώσεως ἀνὴρ ἢ γυνή, μὲ τὰ βοηθήματα ταῦτα ἐνώπιόν του, δύναται νὰ μορφώσῃ πολὺ καλλιτέραν ἐπὶ τοῦ ζητήματος πεποίθησιν, παρ' ὅτι ἡδύναντο νὰ σχηματίσωσιν οἱ ἴδιοι μεταφρασταί. Ὑπάρχουσι σήμερον τρία συγγράμματα τὰ ὅποια παρέχουσι εἰς τὸν μελετῶντα τὰς Γραφὰς ἀρκούντως σαφεῇ ἀντίληψιν τῆς ὁρθῆς τῶν λέξεων σημασίας, ὥς δεικνύοντα τὴν ἀκριβῆ αὐτῶν ἔννοιαν ἐν τοῖς Ἑβραϊκοῖς καὶ Ἑλληνικοῖς πρωτοτύποις. (1) **Ἑβραιοελληνικὸν Ταμεῖον τῶν Ἀγίων Γραφῶν** «(μετὰ Ἀγγλικῆς ἐξηγήσεως τῆς σημασίας ἐκάστης λέξεως) [ὑπὸ συγγραφῆς εἰς οὐδεμίαν Ἐκκλησ. ἀπόχρωσιν ἀνήκοντος] «**Ἀναλυτικὸν Ταμεῖον τῆς Γραφῆς**» (Ἀγγλο-Ἑβραιο-Ἑλληνιστί), ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ Young [Πρεσβυτεριανοῦ]. (3) «**Πλῆρες Ταμεῖον** [ὅμοιον τοῦ ἀνωτέρω] ὑπὸ τοῦ Δρ. Strong, (Μεθοδιστοῦ). Καὶ τὰ τρία ταῦτα ἔργα ἀναγράφουσι ἐκάστην λέξιν τῆς Γραφῆς, καὶ δεικνύουσι τὴν πρωτότυπον τοιαύτην, ἐξ ἧς αὕτη παράγεται. Καίτοι δὲ ἐμνημονεύσαμεν τὰς εἰς τὰ διάφορα ταῦτα Εὐρετήρια ἀντιπροσωπευόμενας Ἐκκλησιαστικὰς ἀποχρώσεις, εἶναι δίκαιον νὰ εἴπωμεν ὅτι, καθ' ὅσον ἡμεῖς μέχρι σήμερον παρετηρήσαμεν, αἱ Ἐκκλησιαστικαὶ προκαταλήψεις ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπηρέασαν τὴν ἀκρίβειαν οἴουδ' ἂν ποτε ἐκ τῶν ἔργων αὐτῶν. Καίτοι δὲ καταρτισθέντα κατὰ διάφορον ἑκαστον αὐτῶν σύστημα, ἡ μαρτυρία ὅλων ἐντούτοις εἶναι σύμφωνος καὶ ἀκρι-

βῆς, τῶν μόνων μεταξὺ αὐτῶν ὑπαρχουσῶν διαφορῶν συνισταμένων εἰς τὰς εὐκολίας, ἃς παρέχει τὸ ἓν ὑπὲρ τὸ ἄλλο, καὶ τὴν χρησιμότητα ἐκάστου ἐξ αὐτῶν.

Ἐρευνῶντες εἰς τὰ αὐθεντικὰ αὐτὰ ἔργα, τὶ εὐρίσκομεν; Τὸ ἐξῆς γεγονὸς : ὅτι ἡ Ἑβραϊκὴ λέξις **νεχφέσθ**, ἣς ἐν γένει μεταφράζεται «**ψυχὴ**» (436 φορὰς) ἀνὰ ὅλην τὴν Παλαιὰν Διαθήκην, καὶ ἣς σημαίνει «**αἰσθητικὸν ὄν**», ἐκφέρεται ποικιλοτρόπως ὑπὸ τῶν μεταφραστῶν ὑπὸ τῶν Ἀγγλων δὲ τοιούτων, ἐπὶ παραδείγματι, κατὰ τριάκοντα καὶ ἐξ διαφορῶν τρόπων ἐν τῇ Ἀγγλικῇ ἐκδόσει τῶν Γραφῶν. Εἰς ἀπόδειξιν δὲ φέρομεν ἐκ τῆς εἰς τὴν Νεοελληνικὴν μεταφράσεως τῶν Γραφῶν ὀλίγα τινὰ τοιαῦτα παραδείγματα: Εἰς Ἑσα. ιθ'. 10 ἡ λέξις **νεχφέσθ** μεταφράζεται **ἰχθυοτροφείων**. Εἰς Ψαλμ. ρε'. 18 ἡ αὐτὴ λέξις μεταφράζεται **αὐτόν**. Εἰς Ἀριθ. κγ'. 10, ἀντὶ «**εἶθε ν' ἀποθάνῃ ἡ ψυχὴ μου**», ἐκφέρεται «**ἂν ἀποθάνω**». Εἰς Γένεσ. ιδ'. 21 ἡ λέξις **νεχφέσθ** μεταφράζεται «**ἄνθρωπος**». Ἐπίσης εἰς Γένεσ. λστ'. 6 ὡσαύτως εἰς Ἀρθ. λά. 19, λε'. 15, 30 (ἐνθα τὸ πρωτότυπον λέγει ἐφόνευσεν **ψυχὴν**, [**νεχφέσθ**], μεταφράζεται «**ἐφόνευσεν ἄνθρωπον**». Ὁμοιοτρόπως δὲ μεταφράζεται καὶ εἰς Δεύτερον, κζ'. 25. Εἰς Ἰησ. Ναυῇ κε'. 3 «**ἄνθρωπον**», εἰς ἐδάφ. 9. «**τινά**», κλπ. Ἐρχόμενοι δὲ εἰς τὴν Νεοελληνικὴν μετάφρασιν τῆς Καινῆς Διαθήκης εὐρίσκομεν ὅτι καὶ οἱ Ἕλληνες ἀκόμη μεταφρασταί, ἐμπορούμενοι τῶν αὐτῶν περὶ ψυχῆς πεπλανημένων δοξασιῶν, ἥχθησαν εἰς τὸ νὰ μεταφράσωσι τὴν λέξιν «**ψυχὴν**» διὰ τῆς λέξεως «**ζωὴν**», ἡ ὁποία λέξις συντελεῖ ὅσον οὐδεμία ἄλλη πρὸς ἐπισκόουσιν τῆς ἀληθείας. Διότι ἡ τοιαύτη τῆς λέξεως μετάφρασις συνέτεινεν εἰς τὸ νὰ παραγάγῃ τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἡ «**ζωὴν**» εἶναι ἓν πρᾶγμα καὶ ἡ «**ψυχὴν**» ἡ ὑπαρξίς, εἶναι διάφορόν τι ἐξευθρεψε δὲ τῆς ιδέαν ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι δυνατόν νὰ χάσῃ τὴν **ζωὴν** αὐτοῦ χωρὶς ἐνταυτῷ νὰ χάσῃ τὴν **ψυχὴν** ἢ ὑπαρξίν του. Παραθέτομεν τὰ ἐπόμενα παραδείγματα ἐκ τῆς Νεοελληνικῆς μεταφράσεως τῆς Καινῆς Διαθήκης, εἰς τὰ ὅποια ἡ λέξις «**ψυχὴν**» μεταφράζεται **ζωὴν**.

«**Μὴ μεριμνᾶτε περὶ τῆς ζωῆς (πρωτότυπ, ψυχῆς) σας**

τὶ νὰ φάγητε». — Ματθ. σι'. 25.

«Δὲν εἶναι ἡ **ζωὴ** (ἀρχέτυπ. **ψυχὴ**) τιμιώτερον τῆς τροφῆς». — Ματθ. σι'. 25.

«Ὅστις εὕρη τὴν **ζωὴν** (ψυχὴν) αὐτοῦ, θέλει ἀπολέσει αὐτὴν καὶ ὅστις ἀπολέσει τὴν **ζωὴν** (ψυχὴν) αὐτοῦ δι' ἐμέ, θέλει εὕρεϊ αὐτὴν». — Ματθ. ι'. 39.

«Διότι ὅστις θέλει νὰ σώσῃ τὴν **ζωὴν** (ψυχὴν, ὑπαρξιν) αὐτοῦ, θέλει ἀπολέσει αὐτὴν καὶ ὅστις ἀπολέσῃ τὴν **ζωὴν** (ψυχὴν, ὑπαρξιν) αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ, θέλει εὕρεϊ αὐτὴν». — Ματθ. ισι'. 25.

«Ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἦλθε διὰ νὰ δώσῃ τὴν **ζωὴν** (**ψυχὴν**, ὑπαρξιν) αὐτοῦ λύτρον. ἀντὶ πολλῶν». — Ματθ. κ'. 28.

«Διότι ὅστις θέλει νὰ σώσῃ τὴν **ζωὴν** (**ψυχὴν**, ὑπαρξιν) αὐτοῦ θέλει ἀπολέσει αὐτὴν καὶ ὅστις ἀπολέσῃ τὴν **ζωὴν** (**ψυχὴν**, ὑπαρξιν) αὐτοῦ, ἔνεκεν ἐμοῦ καὶ τοῦ Εὐαγγελίου, οὗτος θέλει σώσει αὐτὴν» [ἐνῶ εἰς τὰ ἀμέσως ἐπομένα ἐδάφια ἡ αὐτὴ λέξις **ψυχὴ** ἀφίνεται ὡς ἔχει, χωρὶς δηλ. νὰ μεταφρασθῇ **ζωὴ**]. — «Ἐπειδὴ τὶ θέλει ὠφελῆσαι τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν κερδίσῃ τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῇ τὴν **ψυχὴν** αὐτοῦ; Ἡ, τὶ θέλει δώσῃ ὁ ἄνθρωπος εἰς ἀνταλλαγὴν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ». — Μάρκ. η'. 35—37.

«Διότι ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἦλθε... νὰ δώσῃ τὴν **ζωὴν** (**ψυχὴν**, ὑπαρξιν) αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν». — Μάρκ. η'. 45.

«Ὅστις θέλει νὰ σώσῃ τὴν **ζωὴν** (**ψυχὴν**) αὐτοῦ θέλει ἀπολέσει αὐτὴν, καὶ ὅστις ἀπολέσῃ τὴν **ζωὴν** (ψυχὴν) αὐτοῦ ἔνεκεν ἐμοῦ, οὗτος θέλει σώσει αὐτὴν. Ἐπειδὴ τὶ ὠφελεῖται ὁ ἄνθρωπος ἐὰν κερδίσῃ τὸν κόσμον ὅλον, ἑαυτὸν δὲ ἀπολέσῃ ἢ ζημιωθῇ». Λουκ. θ'. 24.

«Μὴ μεριμνᾶτε διὰ τὴν **ζωὴν** (τὴν ψυχὴν) σας τὶ νὰ φάγητε μηδὲ διὰ τὸ σῶμα τὶ νὰ ἐνδυσθῆτε. Ἡ **ζωὴ** (**ψυχὴ**) εἶναι τιμιώτερον τῆς τροφῆς, καὶ τὸ σῶμα τοῦ ἐνδύματος». — Λουκ. ιβ'. 22, 23.

«Ἐὰν τις ἔρχηται πρὸς ἐμέ, καὶ δὲν μισῇ [ἀγαπᾷ ὀλιγώτερον] τὸν πατέρα αὐτοῦ, καὶ τὴν μητέρα, καὶ τὴν γυ-

ναῖκα, καὶ τὰ τέκνα, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς καὶ τὰς ἀδελφάς, ἔτι δὲ καὶ τὴν ἑαυτοῦ **ζωὴν**, (ψυχὴν), δὲν δύναται νὰ εἶναι μαθητῆς μου». — Λουκ. ιδ'. 26.

«Ὅστις ζητήσῃ νὰ σώσῃ τὴν **ζωὴν** (ψυχὴν ὑπαρξιν) αὐτοῦ, θέλει ἀπολέσῃ αὐτὴν καὶ ὅστις ἀπολέσῃ αὐτὴν, θέλει διαφυλάξῃ αὐτὴν». — Λουκ. ιζ'. 33.

Ἡ ἔννοια τοῦ τελευταίου τούτου ἑδαφίου, ὡς καὶ ἄλλων προηγουμένων αὐτοῦ, εἶναι ὅτι τὰ τέκνα τοῦ Κυρίου δέον νὰ ἐνθυμῶνται ὅτι ἡ παροῦσα αὐτῶν ὑπαρξις ἢ ὄντοτης οὕτως ἢ ἄλλως ὑπόκειται εἰς καταδίκην θανάτου ἀλλ' ὅτι ἡ θεία χάρις ἐπρομήθευσεν ἀπολύτρωσιν — οὐχὶ συνέχειαν ἢ ἐξακολούθησιν τῆς ὑπάρξεως, ἀλλὰ ἀναβίωσιν, ἀνάστασιν ἐκ νεκρῶν, ἀναζωογόνησιν. Ἡ κλησις τοῦ παρόντος αἰῶ-τος τοῦ Εὐαγγελίου συνίσταται εἰς τὸ νὰ βάλλωμεν τὴν ζωὴν ἡμῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Κυρίου, ὡς ζῶσαν θυσίαν, ἀ-κολουθοῦντες τὸ παράδειγμα τοῦ Λυτρωτοῦ ἡμῶν — παρέ-χεται δ' ἡμῖν ἡ ὑπόσχεσις ὅτι πάντες οἱ ἐν Χριστῷ πιστοὶ ὅσοι συμμορφοῦνται εἰς τοῦτο πιστῶς, θὰ ἀξιωθῶσι νὰ γεί-νωσι κοινωνοὶ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν θείαν φύσιν, κατὰ τὴν πρώτην ἀνάστασιν. Τοιοῦτοιτρόπως δὲ θέλουσιν ἐπανακτῆσαι τὴν ψυχὴν, τὴν ὑπαρξιν αὐτῶν, — μετὰ «**ζωῆς** ἐν ἀφθο-νίᾳ». — Ἰωάν. ι'. 10.

«Ὅστις ἀγαπᾷ τὴν **ψυχὴν** αὐτοῦ θέλει ἀπολέσῃ αὐτὴν καὶ ὅστις μισεῖ τὴν **ψυχὴν** αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον θέλει φυλάξῃ αὐτὴν». — Ἰωάν. ιβ'. 25.

Ἡ ἔννοια τοῦ ἑδαφίου τούτου εἶναι ὅτι, ἡ πρὸς τὸν Θεὸν πιστότης, ὑπὸ τὰς παρούσας πονηρὰς συνθήκας, συνεπάγεται κατ' ἀνάγκην ἀπαρέσκειαν πρὸς τὰς παρούσας συνθήκας καὶ ὁρους τοῦ κόσμου, προθυμίαν δὲ καὶ θέλησιν ὅπως θυσιά-σωμεν πάσας ταύτας εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Θεοῦ, τῆς δικαιο-σύνης καὶ τῶν πλησίων ἡμῶν — καὶ τοιοῦτοιτρόπως συμφώ-νως πρὸς τὰς θείας διατάξεις, κριθῶμεν ἄξιοι **ὑπάρξεως** (ψυχῆς, ὑποστάσεως) ὑπὸ τοὺς μάλλον εὐνοϊκωτέρους ὁρους καὶ συνθήκας τῆς μελλούσης οἰκονομίας. Ὁ ἀγαπῶν τὰς παρούσας συνθήκας καὶ τὴν παροῦσαν κατάστασιν τῶν πραγμά-των καὶ ἐκτιμῶν τὰς ἀπολαύσεις, τέρψεις καὶ ἡδονὰς τοῦ παρόν-

τος καιροῦ, εἰς ἀνώτερον βαθμὸν παρ' ὃ, τι ἐκτιμᾷ τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν εἰς τὸν Θεὸν ὑπακοὴν καὶ ὑποταγὴν, θὰ ἀποδείξῃ ἑαυτὸν ἀνάξιον τῆς μελλούσης ὑπάρξεως, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς προσέφερεν ἡμῖν, ἀνάξιον ὅπως ἡ ψυχὴ αὐτοῦ, ἡ ὑπαρξὶς αὐτοῦ, ἀχθῇ ἐκ νέου εἰς τὸ εἶναι, εἰς τὴν ζωὴν, εἰς τὴν πρώτην ἀνάστασιν.

«Δὲν φροντίζω ὁμῶς περὶ οὐδενὸς τούτων, οὐδὲ ἔχω πολύτιμον τὴν **ζωὴν** (τὴν **ψυχὴν**) μου, ὥς τὸ νὰ τελειώσω τὸν δρόμον μου μετὰ χαρᾶς». — Πράξ. κ'. 24.

Ὁ Απόστολος εἶχε μάθει νὰ ἐκτιμᾷ δέοντως τὴν ἐν τῷ παρόντι ὑπαρξιν ὥς ὑποδεστέρας ἀξίας ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν μέλλουσαν, ἥτις ὑπόσχεται ἡμῖν ἐν τῇ ἀναστάσει. Δὲν ὑπελόγιζε δ' αὐτὴν «τιμίαν», πολύτιμον, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τοῦ νὰ ἐκτιμᾷ αὐτὴν περισσότερον τοῦ Κυρίου καὶ τῆς εὐνοίας τοῦ Κυρίου, καὶ τῶν εὐκαιριῶν ὅπως ὑπηρετήσῃ τὸ ἔργον τοῦ Κυρίου. Ἦτο δὲ πρόθυμος νὰ δαπανήσῃ καὶ δαπανηθῇ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τοῦ Κυρίου, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅπως καταντήσῃ εἰς τὴν πρώτην ἀνάστασιν, ὥς ρητῶς λέγει ἡμῖν εἰς Φιλιπ. γ'. 8—11.

«Οἷτινες ὑπὲρ τῆς **ζωῆς** (**ψυχῆς**, ὑπάρξεως) μου ὑπέβαλον ὑπὸ τὴν μάχαιραν τὸν τράχηλον αὐτῶν». — Ρωμ. ιστ'. 4.

«Ἐπειδὴ διὰ τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ ἐπλησίασε μέχρι θανάτου, καταφρονήσας τὴν **ζωὴν** (**ψυχὴν** ὑπαρξιν) αὐτοῦ, διὰ νὰ ἀναπληρώσῃ τὴν ἑλλειψιν ὑμῶν τῆς εἰς ἐμὲ ὑπηρεσίας». — Φιλιπ. β'. 30 κλπ. κλπ.

Ἐὰν ἀπαλλάξωμεν ἅπαξ τὴν διάνοιαν ἡμῶν τῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς ψυχῆς προλήψεων καὶ προκαταλήψεων, καὶ κατανοήσωμεν σαφῶς τὸ πῶς αἱ λέξεις **νεχφέσθ** καὶ **ψυχὴ** χρησιμοποιοῦνται καθ' ὅλην τὴν Γραφὴν ὑπὸ τῶν θεοπνεύσιων συγγραφέων, τότε ἀφαιρεῖται ὅλον τὸ μυστήριον τὸ ὁποῖον ἐκαλύπτετο μέχρι τοῦδε ὑπὸ τὰς σκοτεινὰς λέξεις **ψυχὴ** καὶ **πνεῦμα**, αἱ ὁποῖαι, οὐχὶ μόνον διὰ τοὺς ἀμαθεῖς, ἀλλ' ἐπίσης διὰ πολλοὺς τῶν ἐγγραμμάτων ἐσήμαινον ἀόριστόν τι, ἀνεπίδεκτον περιγραφῆς καὶ ἀκατάληπτον. Οὐδεὶς ὁμῶς ἅς μὴ σχηματίσῃ ἐκ τούτων τὴν πεποίθησιν

ὅτι τὸ σῶμα εἶναι ἢ ψυχὴ: τὸ τοιοῦτον εἶναι πλάνη, ὡς σαφῶς δεικνύουσι τοῦτο οἱ λόγοι τοῦ Κυρίου ἡμῶν, — «ὁ Θεὸς δύναται ἀπολέσαι ψυχὴν τε καὶ σῶμα». Ἀφ' ἑτέρου ὁμοῦ οὐδεμία αἰσθητικὴ ὑπαρξίς δύναται νὰ ὑπάρξῃ ἄνευ σώματος, — ἔστι αὕτη οὐράνιος ἢ ἐπίγειος, πνευματικὴ ἢ ζωϊκὴ.

Ἀνατρέχοντες εἰς τὴν ἐν τῇ Γενέσει ἀφήγησιν περὶ τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου βλέπομεν ὅτι τὸ σῶμα ἐμορφώθη πρῶτον, ἀλλὰ δὲν ἦτο ὁ ἄνθρωπος, ἢ ψυχὴ ἢ ἡ ὑπαρξίς, μέχρις οὗ τοῦτο ἐξωποιοήθη. Εἶχεν ὀφθαλμούς, ἀλλ' οὐδὲν ἔβλεπεν ὧτα, ἀλλ' οὐδὲν ἤκουε στόμα, ἀλλ' οὐδὲν ἐλάλει· γλῶσσαν, ἀλλ' οὐδὲν ἐγεύετο μυκτῆρας, ἀλλ' οὐδεμίαν αἰσθησιν ὁσμῆς καρδίαν, ἀλλ' αὕτη δὲν ἔπαλλεν αἷμα, ἀλλ' ἦτο ψυχρόν, ἄνευ ζωῆς πνεύμονας, ἀλλ' οὗτοι δὲν ἐκινουῦντο. Δὲν ἦτο λοιπὸν ἄνθρωπος, ἀλλὰ πτώμα, ἄζων σῶμα.

Τὸ δεύτερον διάβημα ἐν τῇ μεθόδῳ τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου ἦν νὰ χορηγηθῇ ζωτικότης εἰς τὸ καταλλήλως διαμορφωθὲν καὶ κατὰ πάντα ἐτοιμασθὲν σῶμα. Τοῦτο δὲ περιγράφεται διὰ τῶν λέξεων, «ἐνεφύσησεν εἰς τοὺς μυκτῆρας αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς». Ὅποταν ὑγιὲς τι πρόσωπον συμβῇ νὰ πνιγῇ, καὶ ἡ ζωὴ ἀνασιτέλλεται τελείως, ἡ ἀναβίωσις λέγεται ὅτι ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς κανονικῆς κινήσεως τῶν βραχιόνων, καὶ ἐντεῦθεν διὰ τῆς ἐνεργείας τῶν πνευμόνων ὡς φυσητήρων, ὅποτε ἀποκαθίσταται οὕτω βαθμιαίως ἡ πνοὴ εἰς τοὺς μυκτῆρας. Εἰς τὴν περίπτωσιν δὲ τοῦ Ἀδάμ τὸ τοιοῦτον φυσικῶς δὲν ἀπῆτησε κοπιώδη προσπάθειαν ἐκ μέρους τοῦ Δημιουργοῦ νὰ κάμῃ ὥστε ὁ τέλειος ὁργανισμὸς τὸν ὁποῖον εἶχε πλάσῃ νὰ ἀναπνεύσῃ τὸ ζωοπάροχον ὀξυγόνον τῆς ἀτμοσφαίρας.

Ὡς δὲ ἡ ζωοποιὸς αὕτη πνοὴ εἰσῆλθεν, οἱ πνεύμανες ἡρύνθησαν, τὰ μόρια τοῦ αἵματος ὀξυγονώθησαν καὶ ἐπροχώρησαν εἰς τὴν καρδίαν, ἡ ὁποία πάλιν προώθησε ταῦτα εἰς πᾶν μέρος τοῦ σώματος, ἀφυπνίσασα οὕτω πάντα τὰ ἔτοιμα ἀλλὰ μέχρι τοῦδε ὑπνώτιοντα νευρα εἰς τὴν αἰσθητικότητα καὶ ἐνέργειαν. Ἐν ἀκαρεὶ ἡ ἐνέργεια ἀφίχθη εἰς τὸν ἐγκέφαλον, καὶ τότε σκέψις, ἀντίληψις, λογισμὸς, παρατήρησις—